

ПАВЕР'І, пры м х і, з а б а б о н ы, народныя ўяўленні, меркаванні, заснаваныя не на рацыянальным вопыце чалавека, а на адвольных, часта вобразна-асацыятыўных супастаўленнях, на веры ў існаванне містычных сувязей паміж з'явамі навакольнага свету і лёсам чалавека. Аб'ектыўнасць прычынна-выніковай сувязі ў такіх прадказаннях парушаецца. Узнікненне П. заснавана на імкненні прадказаць будучыню ці параіць, засцерагчы, наіўна растлумачыць паходжанне незразумелай з'явы, асвятліць невядомы факт, грунтуючыся проста на выдуманцы, фантазіі. Ахоплівалі вялікае кола інтарэсаў чалавека, усе сферы яго жыцця і дзейнасці. У іх адбіліся нар. ўяўленні пра стварэнне Сусвету, пра навакольную прыроду, пра нараджэнне, жыццё і смерць чалавека і яго душу. П. ляжаць у аснове разнастайнай варажбы, тлумачэння сноў, чарадзейства, знахарства, рытуальных дзеянняў, магічных прыгаворак, забарон і інш. Тэматычны спектр П. значна шырэйшы, чым спектр *прыкмет*, з якімі ў народзе П. нярэдка атаясамліваюцца, але ў адрозненне ад прыкмет П. пабудаваны на памылковых светапоглядах. У сувязі з гэтым П., як і інш. жанры вуснай нар. творчасці, надзелены элементамі мастацкага зместу. П. як і прыкметы заключаюць у сабе меркаванні, парады і забароны, часта набліжаюцца да *прыказак*; маюць некаторае падабенства з *казкамі* і *легендамі*, калі апавядаюць пра нябачныя цуды, пра міфічных істот; П. змыкаюцца з *гульнямі народнымі*, калі ў пэўныя дні года ці пры канкрэтных сітуацыях людзі

загадвалі на свой лёс, на каханне ці на ўраджай будучага лета; П. ўплыталіся ў драматургію сямейных і каляндарных абрадаў, імі быў запоўнены кожны крок будзённага жыцця чалавека. Узнікненне і бытаванне шматлікіх П. — вынік пэўнага творчага працэсу. Яны нараджаліся ў выніку недастатковасці навуковых ведаў народа на пэўных стадыях яго развіцця.

Літ.: Беларускія народныя прыкметы і павер'і. Кн. 1. Зямля стаіць пасярод свету... Мн., 1996; Тое ж. Кн. 2. Жыцця адвечны лад. Мн., 1998; Тое ж. Кн. 3. Зямная дарога ў вырай. Мн., 1999.

У. А. Васілевіч.